

Fóðurathugun í Hofstaðaseli

Verkefnið er með Facebook-síðu, „Áhrif mismunandi kornskammta á vaxtarhraða holdablendinga.“

Haustið 2022 hófst athugun á fóðrun holdablendinga í Hofstaðaseli í Skagafirði. Verkefnið er unnið af RML í samvinnu við Bessa Vesteinsson í Hofstaðaseli og Þórodd Sveinsson hjá Lbhí og er styrkt af þróunarfé nautgriparæktar.

Ditte Clausen.

Verkefnið er með Facebook-síðu, „Áhrif mismunandi kornskammta á vaxtarhraða holdablendinga“, þar sem allir áhugasamir geta fylgst með. Einnig hefur verið sýnt frá mánaðarlegum vigtunum á snappinu „rml-radunautar“.

Undirbúningurinn byrjaði í ágúst 2022 með heysýnatöku til að áætla fóðurgjöf fyrir kálfana sem komu inn sama haustið. Í desember voru allir kálfar komnir inn og höfðu þeir allir verið vigtaðir við fráfærur. Kálfarnir fengu þrens konar eldi, innihélt fóðrið ýmist 0%, 20% eða 40% korn af heildarþurrefnisáti. Upphaflega var holdanautunum 108 sem voru með í athugininni skipt í sex hópa, þannig að tveir hópar fengu sömu fóðrunar meðferð. Kálfunum

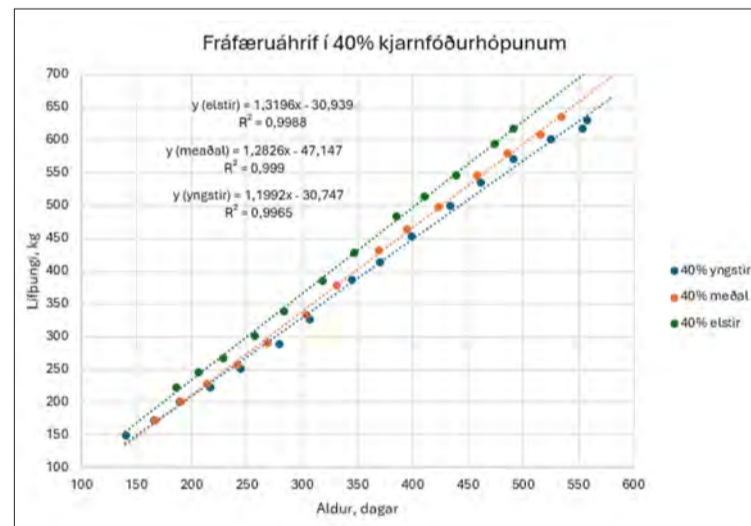
var raðað í hópa eftir þunga og aldri þannig að meðalþungi og meðalaldur voru sambærilegir milli fóðrunar meðferða. Ákveðið var í upphafi að slátra nautunum á sama tíma úr hverri stíu, þegar meðalþungi á fæti í stíunni hefði náð um 620–630 kg að meðaltali. Þannig myndum við sjá áhrif fóðrunar á vaxtarhraða og sláturaldur ásamt kjötmatsflokkinum.

Gangur verkefnisins

Um miðjan desember var allt klárt og byrjað var að gefa fóður samkvæmt áætlun. Í Hofstaðaseli er fóðurblandari, fóðurtólva og

Gerð	Fituflokkur	Fjöldi	Meðal fallþungi kg	Meðal lífþungi kg	Meðalaldur í dögum
0% korn					
U					
R+					
R	3	3	361	682	571
	2	3	352	661	545
R-	2	5	299	581	552
Samtal og meðaltöl		11	330	630	555
20% korn					
U	3-	1	369	628	505
	3	1	396	720	539
R+	2+	1	318	648	554
	3-	2	326	633	510
	2	2	375	667	570
R	3	6	311	595	544
	3-	1	351	648	614
	2+	1	301	576	599
	2	7	318	614	577
R-	3	1	285	568	533
Meðaltöl		23	327	620	557
40% korn					
U					
R+	3	5	343	643	530
	3-	2	353	674	553
	2+	3	357	655	483
R	3	3	324	617	542
	2+	3	337	628	503
	2	6	336	634	552
R-	3	1	354	644	566
	3-	2	353	639	502
	2+	7	316	598	510
	2	2	309	583	547
Meðaltöl		34	335	628	526

Sláturupplýsingar þeirra nauta sem búið er að slátra. Þegar öll gögnin liggja fyrir má greina þau betur og leita að marktækum milli fóðrunar meðferða.

Fráfærualdur og þar með burðardagsetning virðist hafa áhrif á vöxt gripa og lífþunga þeirra út alla athuginina. Hér er samanburður gripa sem fengu allir 40% korn, gripir sem voru eldri (186 daga, græn lína) við fráfærur voru um 50 kg þyngrir við 500 daga aldur, en gripir sem voru yngri (141 daga, blá lína).

færiband, þannig að hægt er að stjórna gjöfni eftir áti og allar upplýsingar aðgengilegar fyrir uppgjör verkefnisins.

Til að auðvelda gjafir ákvað Bessi að gefa stórum hluta gripanna í fjósinu 20% korn en þá þurfti einungis að bæta aukakorni við hópana tvo sem fengu 40% af fóðrinu sem korn. Hóparnir í fóðurathugininni hafa alla daga fengið sömu grunnblöndu af gróffóðri og vítamín og steinefni.

Hóparnir sem hafa aðeins fengið gróffóður hafa þá fengið sína gjöf áður en korninu er bætt í blandarann. Reglulega hefur verið tekið heysýni úr blandaranum til efnagreiningar til að tryggja að fóðurþarfir nautanna séu uppfylltar og fyrir uppgjör verkefnisins.

Í Hofstaðaseli er mjög góð vigtunaraðstaða og mánaðarleg vigtun á nautunum í athugininni hefur verið fastur liður síðan í desember 2022 og nautin því orðin mjög reynd í að renna í gegnum vigtina.

Þórodd Sveinsson hafði varað okkur við af reynslu sinni að nautin myndu vaxa í stökkum en það hefur samt ekki gert það auðveldara að

sjá lélegar tölur á vigtinni. Helst vildi maður alltaf sjá góðar tölur. Hins vegar fá lélegar tölur mann til að hugsa og margt er búið að veltast um í kollinum.

Fyrsta nautahópnum í athugininni var slátrað þann 23. september 2023 en það voru 12 naut sem höfðu fengið 40% korn og síðasti 40% hópurinn fór í sláturhúsið í byrjun janúar 2024.

Þá eru aðeins 32 naut eftir, í þrem hópum, tveim heyhópum og einum 20% hóp. Þegar síðustu nautin fara í sláturhús í lok mars eða byrjun apríl hefur verkefnið staðið yfir í 1½ ár og eiga bændurnir í Hofstaðaseli mikið hrós skilið og miklar þakkir fyrir að taka þátt í þessu og standa vaktina alla daga.

Uppgjör og framhaldsverkefni

Þegar verkefninu í Hofstaðaseli lýkur verður til talsvert af gögnum sem er hægt að vinna úr. RML mun sjá um þá vinnu með aðstoð Þórodds Sveinssonar. Gerð verður grein fyrir áhrifum fóðrunar á vaxtarhraða og meðalaldur við slátrun, gæðaflokkun úr sláturhúsinu og reiknaður verður

Aðalfundur Sláturfélags Suðurlands svf.

Aðalfundur Sláturfélags Suðurlands svf. verður haldinn á Goðalandi, Fljótshlíð, föstudaginn 15. mars 2024 og hefst kl. 15:00.

Dagskrá:

1. Aðalfundarstörf samkvæmt 24. gr. samþykpta félagsins.
2. Önnur mál.

Tillögur frá félagsaðilum sem bera á fram á aðalfundi þurfa að vera komnar skriflega í hendur stjórnarinnar eigi síðar en 14 dögum fyrir aðalfund. Framboð til stjórnar og varastjórnar skulu hafa borist skriflega í hendur stjórnarinnar eigi síðar en þremur vikum fyrir aðalfund í samræmi við 2. mgr. 27. gr. samþykpta félagsins.

Reykjavík, 15. febrúar 2024.
Stjórn Sláturfélags Suðurlands svf.

Hljóðið í Bessa eftir tæplega eitt og hálf ár

Hugmyndin um verkefnið vakti strax áhuga, það er þörf á aukinni áherslu á fæðunautgripa í nautakjötsframleiðslu. Heilt yfir hefur gengið vel í fjósinu þó svo að athugunin hafi krafist aðeins meiri vinnu við blöndun á fæðri og utanumhald skráninga. Það er þó ekkert miðað við allar þær upplýsingar sem við fáum úr þessari athugun.

Þetta er búið að vera mjög lærdómsríkt ferli og hefur haldið manni á tánum og hvatt mann áfram í að opna hugann og sjá tækifærin í nautaelði í framtíðinni. Verkefnið er búið að sýna okkur það að gott gróffóður er lykilatriði en það getur væntanlega sparað bændum peninga þegar kemur að aukakorni eða -kjarnfóðri. Ég reikna þó því með að þurfa að gefa kjarnfóður sem einhvern hluta fódursins.

Þá hefur verið sérstaklega áhugavert að sjá hvað er mikill breytileiki í vexti milli einstaklinga og er ég sannfærður um að það sé mikill ávinningur í nýja Aberdeen Angus-erfðafninu frá Noregi, en gripir með það erfðafni skila meiri vexti en aðrir. Annað sem virðist mikilvægt er tímasetning á burði en kálfar sem fæðast snemma á vorin virðast ná forskoti miðað við kálfa sem fæðast seint á sumrin. Það verður gaman að sjá frekari greiningu á þessu en það verður eflaust eitthvað sem maður reynir að hafa í huga í framtíðinni.

Ég er mjög spenntur að sjá niðurstöður verkefnisins og ætla ég ekki að álykta neitt fyrr en þær liggja fyrir, en ég hef aldrei sent gripi í slátrun svona snemma með þessum fallþunga.

Ég held að raunhæft verði að slátra flestöllum gripum, líka kvígum, innan við 20 mánaða aldur með nýtt Angus-erfðafni og góðan aðbúnað. Hér er vigtin lykilmáttur, því aðeins þannig vitum við hvort gripirnir séu enn í góðum vexti eða hvort það sé farið að hægja á honum. Vigtin staðfestir strax hvort eitthvað hefur komið upp á milli vigtana og þá er hægt að grípa inn í. Þá er vigtin frábært verkfæri til að fylgjast með hvenær gripir hafa náð slátrunþyngd og þannig er hægt að losa um pláss í fjósinu.

Það er að sjálfsögðu alltaf ákveðin þæling hvenær er best að senda grip í slátruhús. Ef hann er kominn upp í 650 kg á fæti og enn að vaxa um 1 kg/dag og sé maður ekki að glíma við plássleysi í fjósinu þá kannski borgar það sig að ala hann lengur. Verkefnið á vonandi eftir að leiða það betur í ljós þegar uppgjörið liggur fyrir.

Markmiðið er að fullnýta vaxtagetu gripanna og niðurstöður athugunarinnar munu væntanlega svara því hvaða hlutfall kjarnfóðurs er æskilegt til að hámarka vaxtagetu miðað við kostnað.

kostnaður við uppeldi eftir fæðunaraðferð, með tilliti til fæðukostnaðar og kostnaðar vegna stíupláss fram að slátrun. Draumurinn er að búa til reiknilíkan sem má nota til að áætla korn- eða kjarnfóðurgjöf út frá ákveðnum forsendum um vaxtarhraða, slátraldur og heygæði. Það er því af nógu að taka þegar síðasta nautið labbar úr fjósinu í Hofsstáðaseli. Þá

er einnig tilvalið fyrir BS-nemanda í búvísindum að vinna með gögnin ef áhugi er fyrir hendi.

Fyrir ári síðan var ákveðið að fara í áframhaldandi verkefni í samvinnu við Matís með nautin úr fæðurathuguninni til að kanna áhrif fæðunar á kjötgæði. Verður fjallað meira um það í næsta Bændablaði.

Höfundur er ráðunautur.

Styrkir

Átt þú rétt á styrk til jöfnunar flutningskostnaðar?

Þeir sem geta sótt um styrk eru einstaklingar og lögaðilar sem staðsettir eru fjarri innanlandsmarkað eða útflutningahöfn og:

- stunda framleiðslu á vörum sem falla undir c-bálk ÍSAT2008
- stunda framleiðslu á vörum sem falla undir flokk 01.1 og/eða flokk 01.2 í a-bálk ÍSAT2008 enda sé varan fullunnin í söluhæfar umbúðir.

Umsóknafrestur er til og með 31. mars. Um styrkina gilda lög um svæðisbundna flutningsjöfnun nr. 160/2011.

Nánari upplýsingar má finna á heimasíðu Byggðastofnunar www.byggdastofnun.is

BYGGÐASTOFNUN

Sími 455 54 00

Fax 455 54 99

postur@byggdastofnun.is

byggdastofnun.is

Lífræn hreinsistöð

- Fyrirferðalítill fullkomin sambyggð skolphreinsistöð
- Uppfyllir ýrtruðu kröfur um gæði hreinsunar
- Engin rotþró eða siturlögn 25 ára ábyrgð
- Tæming seyru á þriggja til fimm ára fresti
- Engir hreyfanlegir hlutir
- Stærðir frá 6 - 55 persónueiningar

WPL
Diamond

IDNVER

Tunguhálsi 10 - 110 Reykjavík
Sími 517 2220 - petur@idnver.is

Kristján og Kjartan eru ekki snjallmennir á netinu

Þeir eru til í alvörunni og vita allt um rafgeyma fyrir landbúnaðartæki - og almennt flest um vörur fyrir tæki og fyrirtæki.

Hringdu í vini og fáðu tilboð hjá fyrirtækjapjónustu Olís, í síma 515 1100, eða á olis.is.

Fyrirtækjapjónusta Olís

Alvöru fólk með alvöru þekkingu og reynslu

olis